

новні засоби – це засоби праці, які неодноразово, протягом декількох виробничих циклів, беруть участь у процесі створення продукту, не змінюють своєї натурально-речової форми та поступово переносять свою вартість на вироблену продукцію.

Наук. керівн. Горяєва М. С.

Література: 1. Корнійчук Л. Я. Історія економічних учень : навч. посібн. / Л. Я. Корнійчук, Н. О. Татаренко, А. М. Поручник. – К. : КНЕУ, 1999. – 562 с. 2. Маркс К. Капітал. Т. 1 / К. Маркс, Ф. Енгельс. – М. : Политиздат, 1961. – 800 с. 3. Кушнір О. Коли необоротні активи постають оборотними / О. Кушніра // Бухгалтерія. – 2008. – № 4. – С. 61–64. 4. Смит А. Исследование о природе и причинах богатства народов / А. Смит. – М. : Изд. "Наука", 1993. – 572 с. 5. Бутинець Ф. Ф. Контроль і ревізія : підручник / Ф. Ф. Бутинець, Н. Г. Виговська, Н. М. Малюга, Н. І. Петренко ; за ред. Ф. Ф. Бутинця. – 3-тє вид., доп. і перероб. – Житомир : Рута, 2002. – 544 с. 6. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 "Основні засоби", затверджене наказом Міністерства фінансів України від 27.04.2000 р. № 92 зі змінами та доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua>. 7. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку з прийняттям Податкового кодексу України : Податковий кодекс України : Закон України. – Х. : Одісеї, 2011. – 568 с. 8. Голов С. Ф. Бухгалтерський облік і фінансова звітність за міжнародними стандартами / С. Ф. Голов, В. М. Костюченко. – Х. : Фактор, 2008. – 1008 с. 9. Балабанов И. Г. Основы финансового менеджмента. Как управлять капиталом / И. Г. Балабанов. – М. : Финансы и статистика, 1995. – 384 с. 10. Загородній А. Г. Фінансовий словник / А. Г. Загородній, Г. Л. Вознюк, Т. С. Смовшенко. – [3-тє вид.]. – К. : Знання, 2000. 11. Сердюк В. Н. Бухгалтерский учет : [учебное пособие] / В. Н. Сердюк. – [9-е изд., доп.]. – Донецк : ДонНУ, 2009. – 595 с. 12. Михайлов А. М. Відтворення основних засобів сільськогосподарських підприємств : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : спец. 08.00.04 "Економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності)" / А. М. Михайлов ; Харківський нац. аграр. ун-т ім. В. В. Докучаєва. – Х., 2009. – 19 с. 13. Сухарський В. С. Економічний словник-довідник / В. С. Сухарський. – Тернопіль : Богдан, 2002. – 720 с. 14. Бухгалтерський облік у сільськогосподарських підприємствах / за ред. П. Т. Саблука, В. Б. Моссаковського. – К. : Урожай, 1998. – 416 с. 15. Ткаченко Н. М. Бухгалтерський облік на підприємствах України з різними формами власності / Н. М. Ткаченко. – К. : КНЕУ, 2002. – 571 с. 16. Фаминский И. П. Внешнеэкономический толковый словарь / под ред. И. П. Фаминского. – М. : ИНФРА-М, 2004. – 512 с. 17. Шурда Л. Д. Економіко-експертна оцінка основних засобів підприємства в системі управління їх відтворенням : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : спец. 08.06.01 "Економіка, організація і управління підприємствами" / Л. Д. Шурда ; Донецький держ. ун-т економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського. – Донецьк, 2003. – 18 с.

Лужковська О. І.

УДК 336.743:005.334

Магістр 2 року навчання
факультету обліку і аудиту ХНЕУ ім. С. Кузнеця

ОСОБЛИВОСТІ ВАЛЮТНИХ РИЗИКІВ ТА МОЖЛИВІ ШЛЯХИ ЇХ МІНІМІЗАЦІЇ

Анотація. Розглянуто різні погляди на визначення поняття "валютний ризик", його різновиди. Виявлено причини його виникнення. Особливу увагу приділено пошуку можливих шляхів мінімізації витрат від валютних ризиків.

Аннотация. Рассмотрены различные взгляды на определение понятия "валютный риск", его разновидности. Выявлены причины его возникновения. Особое внимание уделено поиску возможных путей минимизации расходов от валютных рисков.

Annotation. The article deals with different views on the definition of currency risk, its variety. Its causes are revealed. Particular attention is paid to finding possible ways to minimize the costs of currency risk.

Ключові слова: валютний ризик, хеджування, обмінні курси валют, валютні опціони, форвардні валютні операції, валютні ф'ючерси, міжбанківські операції "своп".

У сучасному розподілі банківських послуг валютні операції займають велику частину поряд з депозитними та кредитними операціями. Майже кожна операція комерційного банку пов'язана з

© Лужковська О. І., 2013

виникненню ризику. Під ризиком у банківській діяльності розуміють можливість втрати ліквідності або отримання фінансових збитків. Одним із основних ризиків під час здійснення валютних операцій є валютний ризик. Існування такого ризику потребує детального вивчення і є актуальною темою для розгляду.

Дослідженням існування валютних ризиків та його різновидів присвячені праці таких вчених, як: Коцовська Р. Р., Плетюх Л. О., Кіндрацька Л. М., Яблоков А. І., Бугай В. З, Барсеґян А. С. та ін. [1 – 5].

Мета дослідження – розглянути сутність валютного ризику, причини виникнення та можливих засобів його уникнення або мінімізації витрат, пов'язаних із його виникненням.

Завдання дослідження: розглянути тлумачення поняття валютного ризику з різних точок зору вчених, його різновиди, причини виникнення та можливі засоби його уникнення або мінімізації витрат, пов'язаних із його виникненням.

Об'єкт дослідження – валютні ризики при валютних операціях комерційного банку. Предмет дослідження – особливості валютних ризиків та шляхи мінімізації витрат по них.

Валютний ризик – один із найдослідженіших із фінансових ризиків. Йому завжди приділялась дуже велика увага в літературі з міжнародної економіки та існує велика кількість різних тлумачень його визначення. Коцовська Р. Р. визначає валютний ризик як імовірність виникнення можливих збитків унаслідок несприятливих змін курсів іноземних валют [1]. У той же час Кіндрацька Л. М. розуміє під ним ризик втрат у зв'язку з несприятливою зміною вартості іноземної валюти щодо валюти держави, де розміщений банк [3]. Бугай В. З. і Барсеґян А. С. визначають його як небезпеку змін грошового потоку при операціях з іноземною валютою, що пов'язана з невизначеністю руху курсів валют [5]. Ризик виникає при формуванні активів і залученні коштів з використанням іноземних валют. Тому валютний ризик присутній у всіх балансових і забалансових операціях з іноземною валютою.

Валютний ризик належить до категорії ринкового ризику. Під ним розуміють наявний або потенційний ризик для надходжень і капіталу банку, який виникає через несприятливі коливання курсів іноземних валют. Можна виділити три основні складові валютного ризику:

- 1) ризик зміни валютного курсу – ризик знецінення вкладень в іноземну валюту внаслідок непередбаченої зміни обмінного курсу;
- 2) ризик конвертації, пов'язаний з обмеженнями в проведенні обмінних операцій;
- 3) ризик відкритої валютної позиції, що виникає в разі невідповідності обсягів активів банку і його зобов'язань в іноземній валюті [1].

Головним чинником виникнення валютних ризиків є коротко- та довгострокові коливання обмінних курсів, що залежать від попиту й пропозиції валюти на національних і міжнародних валютних ринках. У довгостроковому періоді визначальну роль відіграє загальний економічний стан країни, рівень виробництва, збалансованість основних макроекономічних пропорцій, обсяги зовнішньої торгівлі тощо, а в короткостроковому – збалансованість окремих ринків і загальний стан ринкового й конкурентного середовища. Коливання кількісних показників окремих чинників та їх певне співвідношення відіграють вирішальну роль у змінах валютних курсів, а тому можуть мати суттєвий вплив на характер виникнення і рівень валютного ризику. Серед довгострокових чинників коливань валютних курсів, передусім, необхідно виокремити такі: загальна економічна ситуація в країні; політична ситуація; рівень відсоткових ставок; рівень інфляції; стан платіжного балансу; система валютного регулювання та ін.

Короткострокові зміни валютних курсів є наслідком постійних щоденних коливань, зумовлених частою зміною попиту і пропозиції на ту чи ту валюту. Оскільки обсяги зовнішньоекономічних операцій, у тому числі й торговельних, постійно зростають, а світовий валютний ринок функціонує цілодобово, такі тимчасові коливання є неминучими, що стає постійним джерелом валютного ризику. Крім того, банки, що працюють на валютному ринку, можуть потерпати і від цілеспрямованих валютних спекуляцій, досвід яких має вже й Україна. Тому визначення характеру й розмірів валютних ризиків і запобігання їм стає однією з досить актуальних проблем здійснення експортно-імпорتنних операцій та міжнародних фінансових розрахунків [3].

Часто перед банками постає проблема: чи потрібно і в яких обсягах треба проводити операції в іноземній валюті для того, щоб не виникали додаткові ризики, пов'язані з цими операціями. Адже для багатьох банків ресурси, які потрібні для правильного управління валютним ризиком, недоступні. Вільний доступ до ринків ліквідних ресурсів дає змогу банкам хеджувати позиції в іноземній валюті легко та ефективно, забезпечуючи основу для розумного управління ризиком. У таких умовах банки можуть тримати відкриті валютні позиції для здійснення своїх операцій (надати клієнтові позику чи прийняти депозит), оскільки вони мають можливість швидко змінити ці позиції, якщо виникне потреба.

До методів усунення валютного ризику відносять фінансові операції, які дають змогу або уникнути ризику, спричиненого зміною валютного курсу, або отримати спекулятивний прибуток від курсових коливань. Процес зменшення ризику можливих втрат називається хеджуванням. Під хеджуванням валютного ризику розуміють захист коштів від несприятливого руху валютних курсів, який полягає у фіксації поточної вартості цих коштів за допомогою укладення угод на ринку Форекс. Хеджування приводить до того, що для банку зникає ризик зміни курсів, що дає можливість планувати діяльність і бачити фінансовий результат, не переключений курсовими коливаннями, дозволяє заздалегідь призначити ціни на продукцію, розрахувати прибуток, зарплату і т. д.

Колівання курсу валют дуже нестабільне явище та впливає на діяльність банку кожен день, тому постає питання, як саме усунути чи мінімізувати витрати при валютному ризикі. Повністю усунути валютний ризик не можливо але в міжнародній практиці банківській діяльності виділили

основні способи мінімізації ризиків. Одним із таких способів є: страхування валютних ризиків, валютні опціони, форвардні валютні операції, валютні ф'ючерси, міжбанківські операції "своп".

Отже, проведене дослідження дало змогу проаналізувати тлумачення валютного ризику, його різновидів та розглянути можливості мінімізації впливу валютного ризику.

Проведене дослідження повністю не розкриває способи мінімізації валютних ризиків в операціях з іноземною валютою. Напрямом подальшого дослідження має бути детальне вивчення шляхів мінімізації валютних ризиків комерційного банку.

Наук. керівн. Сотнікова О. О.

Література: 1. Коцовська Р. Р. Банківські операції [Електронний ресурс] / Р. Р. Коцовська. – Режим доступу : http://pidruchniki.ws/15840720/bankivska_sprava/bankivski_operatsiyi_-_kotovska_pp. 2. Плетюх Л. О. Особливості обліку валютних операцій комерційних банків / Л. О. Плетюх // Управління розвитком. – 2012. – Вип. 4. – С. 126–128. 3. Кіндрацька Л. М. Бухгалтерський облік у комерційних банках України : навч. посібн. / Л. М. Кіндрацька. – К. : КНЕУ, 1999 – 432 с. 4. Яблоков А. І. Методика оцінки та управління валютним ризиком на основі показника VAR(VALUE-AT-RISK) / А. І. Яблоков // Економіко-математичне моделювання соціально-економічних систем : збірник наукових праць МННЦ ІТІС. – 2008. – Вип. 13. – С. 121–128. 5. Бугай В. З. Організаційно-економічні аспекти оптимізації валютного ризику / В. З. Бугай, А. С. Барсегян // Прометей. – 2008. – Вип. 3 (27). – С. 285–291.

Ражановська А. В.

УДК 657.421.1

Магістр 2 року навчання
факультету обліку і аудиту ХНЕУ ім. С. Кузнеця

ОСНОВНІ ЗАСОБИ: БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ТА ПОДАТКОВИЙ ОБЛІК

Анотація. Досліджено основні аспекти визнання основних засобів, формування їх первісної вартості, класифікації та наступних витрат, що виникають у процесі експлуатації. Розглянуто норми Податкового кодексу та інших нормативних документів щодо основних засобів, а також пов'язані з ними дискусійні питання.

Аннотация. Исследованы основные аспекты признания основных средств, формирования их первоначальной стоимости, классификации и последующих расходов, возникающих в процессе эксплуатации. Рассмотрены нормы Налогового кодекса и других нормативных документов по основным средствам, а также связанные с ними спорные вопросы.

Annotation. The basic aspects of the recognition of assets, the formation of their original value, classification and future expenses arising from the operation were investigated. The provisions of the Tax Code and other regulations on fixed assets and related disputable questions were discussed.

Ключові слова: основні засоби, вартісна оцінка, бухгалтерський облік, оподаткування, розбіжності.

Незбалансованість бухгалтерського і податкового обліку в Україні визначили один із пріоритетних напрямів реформування податкової системи України, зокрема наближення податкового та бухгалтерського обліку основних засобів. Вирішення даного питання дозволить значно полегшити роботу відділів бухгалтерії на підприємствах, уникнути розбіжностей у трактуваннях однакових процесів і явищ, надати важливішого значення регулюючій функції податкової системи.

Важливе теоретичне та практичне значення з дослідження цієї проблеми не втрачає свого пріоритету, про що свідчать чисельні публікації зарубіжних та вітчизняних науковців, таких, як: Бутинць Ф. Ф., Голов С. Ф., Дем'яненко М. Я., Жук В. М., Кірейцев Г. Г., Маляревський Ю. Д.

Мета дослідження – визначити основні розбіжності з обліку основних засобів у бухгалтерському та податковому аспектах.

© Ражановська А. В., 2013